

TEISINGUMO TEISMO (didžioji kolegija) SPRENDIMAS

2008 m. liepos 25 d.*

Byloje C-127/08

dėl 2008 m. kovo 14 d. *High Court* (Airija) sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2008 m. kovo 25 d., pagal EB 234 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Blaise Baheten Metock,

Hanette Eugenie Ngo Ikeng,

Christian Joel Baheten,

Samuel Zion Ikeng Baheten,

Hencheal Ikogho,

Donna Ikogho,

* Proceso kalba: anglų.

Roland Chinedu,

Marlene Babucke Chinedu,

Henry Igboanusi,

Roksana Batkowska

prieš

Minister for Justice, Equality and Law Reform,

TEISINGUMO TEISMAS (didžioji kolegija),

kurį sudaro pirmininkas V. Skouris, kolegijų pirmininkai P. Jann, C. W. A. Timmermans, A. Rosas ir K. Lenaerts, teisėjai A. Tizzano, U. Lõhmus, J. N. Cunha Rodrigues, M. Ilešič (pranešėjas), J. Malenovský, J. Klučka, C. Toader ir J.-J. Kasel,

generalinis advokatas M. Poiares Maduro,
posėdžio sekretorė M. Ferreira, vyriausioji administratorė,

atsižvelgęs į 2008 m. balandžio 17 d. Teisingumo Teismo pirmininko sprendimą taikyti bylai pagreitintą procedūrą pagal Teisingumo Teismo statuto 23a straipsnį ir Procedūros reglamento 104a straipsnio pirmąją pastraipą,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2008 m. birželio 3 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- B. Baheten Metock, H. E. Ngo Ikeng, C. J. Baheten ir S. Z. Ikeng Baheten, atstovaujamų SC M. de Blacam ir BL J. Stanley, įgaliotų solisitorių V. Crowley, S. Burke ir D. Langan,

- H. Ikogho ir D. Ikogho, atstovaujamų SC R. Boyle, BL G. O'Halloran ir BL A. Lowry, įgaliotų solisitoriaus S. Mulvihill,

- R. Chinedu ir M. Babicke Chinedu, atstovaujamų SC A. Collins, BL M. Lynn ir BL P. O'Shea, įgaliotų solisitoriaus B. Burns,

- H. Igboanusi ir R. Batkowska, atstovaujamų SC M. Forde ir BL O. Ladenegan, įgaliotų solisitorių K. Tunney ir W. Mudah,

- *Minister for Justice, Equality and Law Reform*, atstovaujamo D. O'Hagan, padedamo SC B. O'Moore, SC S. Moorhead ir BL D. Conlan Smyth,

- Čekijos vyriausybės, atstovaujamos M. Smolek,

- Danijos vyriausybės, atstovaujamos J. Bering Liisberg ir B. Weis Fogh,

- Vokietijos vyriausybės, atstovaujamos M. Lumma ir J. Möller,

- Graikijos vyriausybės, atstovaujamos T. Papadopoulou ir M. Michelogiannaki,

- Kipro vyriausybės, atstovaujamos D. Lisandrou,

- Maltos vyriausybės, atstovaujamos S. Camilleri,

- Nyderlandų vyriausybės, atstovaujamos C. Wissels ir C. Ten Dam,

- Austrijos vyriausybės, atstovaujamos E. Riedl ir T. Fülöp,

- Suomijos vyriausybės, atstovaujamos A. Guimaraes-Purokoski,

— Jungtinės Karalystės vyriausybės, atstovaujamos I. Rao, padedamos baristerio T. Ward,

— Europos Bendrijų Komisijos, atstovaujamos D. Maidani ir M. Wilderspin,

susipažinęs su generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/38/EB dėl Sąjungos piliečių ir jų šeimos narių teisės laisvai judėti ir gyventi valstybių narių teritorijoje, iš dalies keičiančios Reglamentą (EEB) Nr. 1612/68 ir panaikiniančios Direktyvas 64/221/EEB, 68/360/EEB, 72/194/EEB, 73/148/EEB, 75/34/EEB, 75/35/EEB, 90/364/EEB, 90/365/EEB ir 93/96/EEB (OL L 158, 2004, p. 77, klaidų ištaisymai: OL L 229, 2004, p. 35, OL L 197, 2005, p. 34 ir OL L 204, 2007, p. 28), išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant keturias bylas dėl teismo kontrolės *High Court*, siekiant, kad kiekvienoje iš jų būtų priimta *certiorari* nutartis dėl Teisingumo, lygybės ir teisės reformų ministro (*Minister for Justice, Equality and Law Reform*,

toliau – *Minister for Justice*) sprendimo neišduoti leidimo apsigyventi kortelės trečiosios valstybės piliečiui, Airijoje gyvenančio Sąjungos piliečio sutuoktiniui, panaikinimo.

Teisinis pagrindas

Bendrijos teisės aktai

3 Direktyva 2004/38 priimta EB 12, 18, 40, 44 ir 52 straipsnių pagrindu.

4 Šios direktyvos pirma-penkta, vienuolikta, keturiolikta ir trisdešimt pirma konstatuojamosios dalys išdėstytos taip:

- „1. Sąjungos pilietybė kiekvienam Sąjungos piliečiui suteikia pagrindinę ir asmeninę teisę laisvai judėti ir gyventi valstybių narių teritorijoje, taikant Sutartyje ir jai vykdyti patvirtintose priemonėse nustatytus apribojimus ir reikalavimus.
2. Laisvas asmenų judėjimas sudaro vieną iš pagrindinių vidaus rinkos, kuri yra teritorija be vidaus sienų ir kur laisvė užtikrinta pagal Sutarties nuostatas, laisvių.
3. Sąjungos pilietybė turėtų būti pagrindinis valstybių narių piliečių statusas, kai jie naudojami savo teise laisvai judėti ir gyventi šalyje. Todėl būtina kodifikuoti

ir peržiūrėti esamus Bendrijos instrumentus, atskirai skirtus darbuotojams, savarankiškai dirbantiems asmenims ir studentams bei kitiems nedirbantiems asmenims, kad būtų supaprastinta ir sustiprinta visų Sąjungos piliečių laisvo judėjimo ir apsigyvenimo teisė.

4. Siekiant atsisakyti šio sektorinio ir fragmentiško požiūrio taikymo teisei laisvai judėti ir apsigyventi, lengvinti naudojimąsi šia teise, reikia vieno teisinio akto <...>.

5. Visų Sąjungos piliečių teisė laisvai judėti ir gyventi valstybių narių teritorijoje turėtų būti suteikiama ir jų šeimoms nariams, neatsižvelgiant į pilietybę, jei ta teise naudojama pagal objektyvius laisvės ir orumo reikalavimus. <...>

<...>

11. Pagrindinę ir asmeninę gyvenimo kitoje valstybėje narėje teisę tiesiogiai Sąjungos piliečiams suteikia Sutartis ir ji nepriklauso nuo administracinių procedūrų atlikimo.

<...>

14. Patvirtinantieji dokumentai, kurių kompetentingos institucijos reikalauja registracijos sertifikatui arba leidimo gyventi šalyje kortelei išduoti, turėtų būti išsamiai apibrėžti, kad būtų išvengta skirtingos administracinės praktikos ar aiškinimo, o tai sudarytų neproporcingą kliūtį Sąjungos piliečių ir jų šeimoms narių naudojimuisi gyvenimo šalyje teise.

<...>

31. Ši direktyva gerbia pagrindines teises bei laisves ir laikosi visų pirma Europos Sąjungos Pagrindinių teisių chartijos pripažintų principų. Laikydamosi Chartijoje esančio diskriminacijos draudimo principo, valstybės narės turėtų įgyvendinti šią direktyvą, nediskriminuodamos asmenų, kuriems ji taikoma, dėl lyties, rasės, odos spalvos, etninės ir socialinės kilmės, genetinių savybių, kalbos, religijos ar įsitikinimų, politinio ar kitokio požiūrio, priklausymo etninėms mažumoms, turto, gimimo, negalios, amžiaus ar seksualinės orientacijos“. (Pataisytas vertimas)

5 Pagal Direktyvos 2004/38 1 straipsnio a punktą ji nustato „naudojimosi Sąjungos piliečių ir jų šeimos narių laisvo judėjimo ir gyvenimo valstybių narių teritorijoje teise reikalavimus“.

6 Pagal Direktyvos 2004/38 2 straipsnio 2 dalies a punktą „šeimos narys“ – tai, be kita ko, sutuoktinis.

7 Direktyvos 2004/38 3 straipsnio „Asmenys, kuriems taikoma direktyva“ 1 dalyje nurodyta:

„Ši direktyva taikoma visiems Sąjungos piliečiams, atvykstantiems į kitą valstybę narę, kurios piliečiai jie nėra, arba joje gyvenantiems, ir 2 straipsnyje apibrėžtiems jų šeimos nariams, kurie juos lydi arba prisijungia prie jų.“ (Pataisytas vertimas)

8 Direktyvos 2004/38 5 straipsnyje „Įvažiavimo teisė“ nustatyta:

„1. Nepažeidžiant nuostatų dėl kelionės dokumentų, taikomų nacionaliniam pasienio patikrinimui, valstybės narės suteikia galiojančią tapatybės kortelę ar pasą turintiems Sąjungos piliečiams ir galiojantį pasą turintiems šeimos nariams, neturintiems valstybės narės pilietybės, teisę įvažiuoti į jų teritoriją.

<...>

2. Šeimos nariai, kurie nėra valstybės narės piliečiai, turi turėti įvažiavimo vizą pagal Reglamento (EB) Nr. 539/2001 nuostatas arba, kai taikytina, nacionalinės teisės aktus. Pagal šią direktyvą iš tokių šeimos narių, kurie turi 10 straipsnyje nurodytą galiojančią leidimo gyventi šalyje kortelę, nereikalaujama turėti vizos.

<...>

5. Valstybės narės gali reikalauti atitinkamo asmens pranešti apie savo buvimą jos teritorijoje per pagrįstą ir nediskriminacinį laikotarpį. Šio reikalavimo nesilaikančiam asmeniui gali būti pritaikytos proporcingos ir nediskriminacinės sankcijos.“ (Pataisytas vertimas)

9 Direktyvos 2004/38 7 straipsnyje „Teisė gyventi šalyje ilgiau kaip tris mėnesius“ nustatyta:

„1. Visi Sąjungos piliečiai turi teisę gyventi kitos valstybės narės šalyje ilgiau kaip tris mėnesius, jei jie:

- a) yra darbuotojai ar savarankiškai dirbantieji priimančiojoje valstybėje narėje; arba

- b) turi pakankamai išteklių sau ir savo šeimos nariams, kad per savo gyvenimo šalyje laikotarpį netaptų našta priimančiosios valstybės narės socialinės paramos sistemai, ir turi visavertį sveikatos draudimą priimančiojoje valstybėje narėje; arba

- c) — yra priimti į privačią arba valstybinę instituciją, akredituotą ar finansuojamą priimančiosios valstybės narės pagal jos įstatymų ar kitų teisės aktų praktiką, turėdami pagrindinį studijų tikslą studijuoti, įskaitant profesinį rengimą ir
  - turi visavertį sveikatos draudimą priimančiojoje valstybėje narėje ir užtikrina atitinkamą nacionalinę instituciją pateikdami deklaraciją ar kitokiu jos pasirinktu lygiaverčiu būdu, kad jie turi pakankamai išteklių sau ir savo šeimos nariams, kad per savo gyvenimo šalyje laikotarpį netaptų našta priimančiosios valstybės narės socialinės paramos sistemai, arba

<...>

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodyta gyvenimo šalyje teisė taikoma šeimos nariams, kurie nėra valstybės narės piliečiai, lydintiems Sąjungos pilietį ar prisijungiantiems prie jo priimančiojoje valstybėje narėje, jei toks Sąjungos pilietis atitinka 1 dalies a, b arba c punkto reikalavimus.

<...>“. (Pataisytas vertimas)

- 10 Direktyvos 2004/38 9 straipsnyje „Šeimos nariams, kurie nėra valstybės narės piliečiai, taikomi administraciniai formalumai“ nurodyta:

„1. Valstybės narės išduoda leidimo gyventi šalyje kortelę Sąjungos piliečio šeimos nariams, kurie nėra valstybės narės piliečiai, jei planuojamas gyvenimo šalyje laikotarpis yra ilgesnis kaip trys mėnesiai.

2. Paraiškos leidimo gyventi šalyje kortelei gauti pateikimo terminas turi būti ne trumpesnis kaip trys mėnesiai nuo atvykimo dienos.

3. Nesilaikant reikalavimo pateikti paraišką leidimo gyventi šalyje kortelei gauti atitinkamam asmeniui gali būti taikomos proporcingos ir nediskriminacinės sankcijos.“

- 11 Direktyvos 2004/38 10 straipsnyje „Leidimo gyventi šalyje kortelių išdavimas“ nurodyta:

„1. Teisė gyventi šalyje Sąjungos piliečio šeimos nariams, kurie nėra valstybės narės piliečiai, patvirtinama išduodant dokumentą, vadinamą „Sąjungos piliečio šeimos nario leidimo gyventi šalyje kortele“, ne vėliau kaip per šešis mėnesius nuo paraiškos pateikimo dienos. Prašymo suteikti leidimo gyventi šalyje kortelę sertifikatas išduodamas nedelsiant.

2. Leidimo gyventi šalyje kortelei išduoti valstybės narės reikalauja pateikti tokius dokumentus:

a) galiojantį pasą;

- b) dokumentą, patvirtinantį šeiminius santykius ar registruotą partnerystę;
- c) registracijos sertifikatą arba, jei registracijos sistemos nėra, bet kokį kitą Sąjungos piliečio, kurį jie lydi ar pas kurį atvyksta, gyvenimo priimančiojoje valstybėje narėje įrodymą;
- d) 2 straipsnio 2 dalies c ir d punktuose nurodytais atvejais – dokumentais patvirtintą įrodymą, kad laikomasi ten nustatytų reikalavimų;

<...>“.

- ¹² Direktyvos 2004/38 VI skyriaus „Teisės įvažiuoti į šalį ir teisės gyventi šalyje apribojimai dėl viešosios tvarkos, visuomenės saugumo ir sveikatos apsaugos priežasčių“ 27 straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodyta:

„1. Laikydamosi šio skyriaus nuostatų valstybės narės gali apriboti Sąjungos piliečių ir jų šeimos narių, neatsižvelgiant į pilietybę, judėjimo ir gyvenimo šalyje laisvę dėl viešosios tvarkos, visuomenės saugumo ar sveikatos apsaugos priežasčių. Šiomis priežastimis nesinaudojama ekonominėms reikmėms patenkinti.

2. Priemonės, kurių imtasi dėl viešosios tvarkos ar visuomenės saugumo priežasčių, turi atitikti proporcingumo principą ir būti grindžiamos vien atitinkamo asmens elgesiu. Buvę kriminaliniai nuteisimai patys savaime negali būti tokių priemonių ėmimosi priežastis.

Atitinkamo asmens elgesys turi kelti tikrą ir pakankamai rimtą pavojų, kenkiantį vienam iš pagrindinių visuomenės interesų. Pateisinimai, nesusiję su atvejo aplinkybėmis arba grindžiami bendrosios prevencijos sumetimais, nėra priimtini.“ (Pataisytas vertimas)

13 Direktyvos 2004/38 35 straipsnyje „Piktnaudžiavimas teisėmis“ nustatyta:

„Valstybės narės gali patvirtinti būtinas priemones atsisakyti, nutraukti ar panaikinti bet kokią šia direktyva suteiktą teisę, jei ja piktnaudžiaujama ar sukčiaujama, pvz., fiktyviomis santuokomis. Bet kokia tokia priemonė turi būti proporcinga ir jai taikomos 30 ir 31 straipsniuose numatytos procedūrinės garantijos.“ (Pataisytas vertimas)

14 Pagal Direktyvos 2004/38 38 straipsnį panaikinami 1968 m. spalio 15 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 1612/68 dėl laisvo darbuotojų judėjimo Bendrijoje (OL L 257, 1968, p. 2; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 1 t., p. 15), iš dalies pakeisto 1992 m. liepos 27 d. Tarybos reglamentu (EEB) Nr. 2434/92 (OL L 245, 1992, p. 1, toliau – Reglamentas Nr. 1612/68), 10 ir 11 straipsniai.

Nacionalinės teisės aktai

15 Klostantis pagrindinės bylos faktinėms aplinkybėms Direktyva 2004/38 į Airijos teisę buvo perkelta 2006 m. gruodžio 18 d. priimtu 2006 m. Potvarkiu dėl laisvo asmenų judėjimo Europos bendrijose (Nr. 2) (*European Communities (Free Movement of Persons) (n° 2) Regulations 2006*), kuris įsigaliojo 2007 m. sausio 1 dieną (toliau – 2006 m. Potvarkis).

16 2006 m. Potvarkio 3 straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodyta:

„1. Šis potvarkis taikomas:

- a) Sąjungos piliečiams;
- b) laikantis 2 dalies nuostatų, pripažintiems (laikytiniems) Sąjungos piliečio šeimos nariams (*qualifying family member*), kurie patys nėra Sąjungos piliečiai; ir
- c) laikantis 2 dalies nuostatų, kitiems patvirtintiems Sąjungos piliečio šeimos nariams (*permitted family member*).

2. Šis potvarkis taikomas šeimos nariui tik tuomet, jei jis teisėtai gyvena kitoje valstybėje ir:

- a) siekia įvažiuoti į Airiją lydėdamas Sąjungos pilietį, kurio šeimos narys jis yra; arba
- b) siekia prisijungti prie teisėtai Airijoje esančio Sąjungos piliečio, kurio šeimos narys jis yra.“

17 Pagal 2006 m. Potvarkio 3 straipsnį „Sąjungos piliečio šeimos narys“ apima Sąjungos piliečių sutuoktinius.

Pagrindinė byla

Byla „Metock“

- 18 2006 m. birželio 23 d. Kamerūno pilietis B. B. Metock atvyko į Airiją ir pateikė prašymą suteikti prieglobstį. Šis prašymas buvo atmestas galutiniu 2007 m. vasario 28 d. Sprendimu.
- 19 Kamerūne gimusi H. E. Ngo Ikeng turi Jungtinės Karalystės pilietybę. Nuo 2006 m. pabaigos ji gyvena ir dirba Airijoje.
- 20 1994 m. B. B. Metock ir H. E. Ngo Ikeng susitiko Kamerūne ir nuo šios datos palaikė santykius. Du jų vaikai gimė 1998 m. ir 2006 metais. 2006 m. jie susituokė Airijoje.
- 21 2006 m. lapkričio 6 d. B. B. Metock, kaip Airijoje gyvenančios ir dirbančios Sąjungos pilietės sutuoktinis, pateikė paraišką išduoti leidimo gyventi valstybėje kortelę. Šią paraišką *Minister for Justice* atmetė 2007 m. birželio 28 d. Sprendimu tuo pagrindu, kad B. B. Metock neįvykdė išankstinio teisėto apsigyvenimo kitoje valstybėje narėje reikalavimo, kaip to reikalaujama pagal 2006 m. Potvarkio 3 straipsnio 2 dalį.
- 22 B. B. Metock, H. E. Ngo Ikeng bei jų vaikai dėl šio sprendimo pareiškė ieškinį.

Byla „Ikogho“

- 23 2004 m. lapkritį trečiosios valstybės pilietis H. Ikogho atvyko į Airiją ir pateikė prašymą suteikti prieglobstį. Šis prašymas buvo atmestas galutiniu sprendimu ir 2005 m. rugsėjo 15 d. *Minister for Justice* priėmė sprendimą jį išsiųsti. Dėl šio sprendimo pareikštą ieškinį *High Court* atmetė 2007 m. birželio 19 d. Nutartimi.
- 24 Jungtinės Karalystės ir Sąjungos pilietybes turinti D. Ikogho nuo 1996 m. gyvena ir dirba Airijoje.
- 25 2004 m. gruodžio mėn. H. Ikogho ir D. Ikogho susitiko Airijoje ir ten 2006 m. birželio 7 d. susituokė.
- 26 2006 m. liepos 6 d. H. Ikogho, kaip Airijoje gyvenančios ir dirbančios Sąjungos pilietės sutuoktinis, pateikė paraišką išduoti leidimo gyventi valstybėje kortelę. 2007 m. sausio 12 d. Sprendimu *Minister for Justice* šią paraišką atmetė tuo pagrindu, kad, atsižvelgus į 2005 m. rugsėjo 15 d. Sprendimą, H. Ikogho sudarant santuoką Airijoje gyvena neteisėtai.
- 27 Dėl šio sprendimo H. Ikogho ir D. Ikogho pareiškė ieškinį.

Byla „Chinedu“

- 28 2005 m. gruodį Nigerijos pilietis R. Chinedu atvyko į Airiją ir pateikė prašymą suteikti prieglobstį. Šis prašymas buvo atmestas galutiniu 2006 m. rugpjūčio 8 d. Sprendimu. Vokietijos pilietė M. Babucke gyvena Airijoje.

29 2006 m. liepos 3 d. R. Chinedu ir M. Babucke susituokė Airijoje.

30 R. Chinedu, kaip Airijoje gyvenančios ir dirbančios Sąjungos pilietės sutuoktinis, pateikė paraišką išduoti leidimo gyventi valstybėje kortelę, kurią *Minister for Justice* gavo 2006 m. rugpjūčio 1 dieną. Šią paraišką *Minister for Justice* atmetė 2007 m. balandžio 17 d. Sprendimu tuo pagrindu, kad R. Chinedu neįvykdė išankstinio teisėto apsigyvenimo kitoje valstybėje narėje reikalavimo, kaip to reikalaujama pagal 2006 m. Potvarkio 3 straipsnio 2 dalį.

31 Dėl šio sprendimo R. Chinedu ir M. Babucke pareiškė ieškinį.

Byla „Igboanusi“

32 2004 m. balandžio 2 d. Nigerijos pilietis H. Igboanusi atvyko į Airiją ir pateikė prašymą suteikti prieglobstį. 2005 m. gegužės 31 d. jo prašymas buvo atmetas ir 2005 m. rugsėjo 15 d. *Minister for Justice* priėmė sprendimą jį išsiųsti.

33 Nuo 2006 m. Lenkijos pilietė R. Batkowska gyvena ir dirba Airijoje.

34 H. Igboanusi ir R. Batkowska susitiko Airijoje ir čia 2006 m. lapkričio 24 d. susituokė.

35 2007 m. vasario 27 d. H. Igboanusi, kaip Airijoje gyvenančios ir dirbančios Sąjungos pilietės sutuoktinis, pateikė paraišką išduoti leidimo gyventi valstybėje kortelę. Šį prašymą *Minister for Justice* atmetė 2007 m. rugpjūčio 27 d. Sprendimu tuo pagrindu,

kad H. Igboanusi neįvykdė išankstinio teisėto apsigyvenimo kitoje valstybėje narėje reikalavimo, kaip to reikalaujama pagal 2006 m. Potvarkio 3 straipsnio 2 dalį.

36 Dėl šio sprendimo H. Igboanusi ir R. Batkowska pareiškė ieškinį.

37 2007 m. lapkričio 16 d. vykdant sprendimą dėl išsiuntimo H. Igboanusi buvo sulai-
kytas ir suimtas. 2007 m. gruodžio mėn. jis išsiųstas į Nigeriją.

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

38 Nacionaliniame teisme keturios bylos buvo sujungtos į vieną.

39 Visi ieškovai pagrindinėje byloje iš esmės teigė, kad 2006 m. Potvarkio 3 straipsnio
2 dalis nesuderinama su Direktyva 2004/38.

40 Jie tvirtino, kad Sąjungos piliečių situoktiniai, trečiųjų valstybių piliečiai, turi išves-
tinę, nuo Sąjungos piliečio priklausančią teisę judėti ir apsigyventi kitoje nei jų pilie-
tybės valstybėje narėje ir kad ji išplaukia vien iš jų šeiminio ryšio.

41 Jie teigė, kad Direktyva 2004/38 išsamiai reglamentuoja Sąjungos piliečių, kitos vals-
tybės narės piliečių ir jų šeimos narių įvažiavimo ir apsigyvenimo valstybėje narėje
reikalavimus, taigi valstybės narės negali nustatyti papildomų reikalavimų. Šioje
direktyvoje nenumatytas išankstinio teisėto apsigyvenimo kitoje valstybėje narėje

reikalavimas, kaip antai numatytasis Airijos teisės aktuose; taigi šie teisės aktai nesuderinami su Bendrijos teise.

42 Ieškovai pagrindinėje byloje taip pat tvirtino, kad trečiųjų valstybių piliečiai, tapę Sąjungos piliečio šeimos nariais pastarajam gyvenant kitoje nei savo pilietybės valstybėje narėje, Direktyvos 2004/38 3 straipsnio 1 dalies ir 7 straipsnio 2 dalies prasme šį pilietį lydi.

43 *Minister for Justice* iš esmės atsakė, kad Direktyva 2004/38 nedraudžia nustatyti tokį reikalavimą, koks yra 2006 m. Potvarkio 3 straipsnio 2 dalyje, dėl ankstesnio teisėto apsigyvenimo kitoje valstybėje narėje.

44 Jis tvirtino, kad valstybės narės ir Bendrija yra pasidalijusios kompetenciją; valstybės narės turi kompetenciją trečiųjų valstybių piliečių, atvykusių ne iš Bendrijos teritorijos, įvažiavimo srityje, o Bendrija turi kompetenciją reglamentuoti Sąjungos ir jos šeimos narių judėjimą Sąjungos viduje.

45 Jis teigė, kad dėl to Direktyva 2004/38 valstybėms narėms palieka diskreciją nustatyti trečiųjų valstybių piliečiams, Sąjungos piliečių sutuoktiniams, ankstesnio teisėto apsigyvenimo kitoje valstybėje narėje reikalavimą. Be to, tokio reikalavimo suderinamumas su Bendrijos teise išplaukia iš 2003 m. rugšėjo 23 d. Sprendimo *Akrich* (C-109/01, Rink. p. I-9607) ir 2007 m. sausio 9 d. Sprendimo *Jia* (C-1/05, Rink. p. I-1).

46 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pabrėžia, kad nė viena iš pagrindinėje byloje aptariamų santuokų nebuvo fiktyvi.

47

Atsižvelgdamas į tai, kad norint priimti sprendimą šioje byloje būtinas Direktyvos 2004/38 išaiškinimas, *High Court* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar Direktyva 2004/38 leidžia valstybei narei nustatyti bendrą reikalavimą, kad norėdamas pasinaudoti Direktyvos 2004/38 nuostatomis trečiosios valstybės pilietis, Sąjungos piliečio sutuoktinis, prieš atvykdamas į priimančiąją valstybę narę turi būti teisėtai gyvenęs kitoje valstybėje narėje?

2. Ar Direktyvos 2004/38 3 straipsnio 1 dalis taikoma trečiosios valstybės piliečiui, kuris:

— yra priimančiojoje valstybėje narėje gyvenančio ir atitinkančio 7 straipsnio 1 dalies a, b arba c punktų reikalavimus Sąjungos piliečio sutuoktinis ir

— tuo metu gyvena priimančiojoje valstybėje narėje su Sąjungos piliečiu kaip jo sutuoktinis,

neatsižvelgiant į santuokos sudarymo vietą ir datą ir į tai, kaip trečiosios valstybės pilietis atvyko į priimančiąją valstybę narę?

3. Į ankstesnįjį klausimą atsakius neigiamai, ar Direktyvos 2004/38 3 straipsnio 1 dalis taikoma trečiosios valstybės piliečiui, Sąjungos piliečio sutuoktiniui, kuris:

- yra priimančiojoje valstybėje narėje gyvenančio ir atitinkančio 7 straipsnio 1 dalies a, b arba c punktų reikalavimus Sąjungos piliečio sutuoktinis,

- gyvena priimančiojoje valstybėje narėje su Sąjungos piliečiu kaip jo sutuoktinis,

- atvyko į priimančiąją valstybę narę atskirai nuo Sąjungos piliečio ir

- vėliau susituokė su Sąjungos piliečiu priimančiojoje valstybėje narėje?“

Dėl pirmojo klausimo

⁴⁸ Pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nori sužinoti, ar Direktyva 2004/38 draudžia valstybės narės teisės aktus, pagal kuriuos reikalaujama, kad norėdamas pasinaudoti šios direktyvos nuostatomis Sąjungos piliečio, gyvenančio kitoje nei jo pilietybės valstybėje narėje, sutuoktinis prieš atvykdamas į priimančiąją valstybę būtų teisėtai gyvenęs kitoje valstybėje narėje.

⁴⁹ Visų pirma reikia pripažinti, kad, kalbant apie Sąjungos piliečio šeimos narius, nė vienoje Direktyvos 2004/38 nuostatoje nenumatyta, jog ji būtų taikoma su sąlyga, kad jie būtų anksčiau gyvenę kitoje valstybėje narėje.

- 50 Iš tiesų pagal Direktyvos 2004/38 3 straipsnio 1 dalį ji taikoma visiems Sąjungos piliečiams, kurie atvyksta į kitą nei jų pilietybės valstybę narę, ir 2 straipsnio 2 dalyje apibrėžtiems jų šeimos nariams, kurie juos lydi arba prisijungia prie jų. Taigi iš Direktyvos 2004/38 2 straipsnio 2 punkte pateikto apibrėžimo matyti, kad nesvarbu, ar jie yra prieš tai yra teisėtai gyvenę kitoje valstybėje narėje.
- 51 Taip pat reikia pažymėti, kad pagal Direktyvos 2004/38 5 straipsnį, 6 straipsnio 2 dalį ir 7 straipsnio 2 dalį įvažiavimo teisė, teisė apsigyventi priimančiojoje valstybėje narėje iki trijų mėnesių ir teisė apsigyventi joje ilgiau kaip tris mėnesius suteikiama trečiųjų valstybių piliečiams, Sąjungos piliečių sutuoktiniams, kurie juos lydi ar prisijungia prie jų šioje valstybėje narėje, nenurodant apsigyvenimo vietos ar sąlygų prieš atvykstant į šią valstybę narę.
- 52 Būtent Direktyvos 2004/38 5 straipsnio 2 dalies pirmojoje pastraipoje nurodyta, kad Sąjungos piliečio šeimos nariai, trečiųjų valstybių piliečiai, privalo turėti įvažiavimo vizą, nebent jie turi 10 straipsnyje nurodytą galiojančią leidimo gyventi valstybėje kortelę. Kadangi, kaip matyti iš Direktyvos 2004/38 9 straipsnio 1 dalies ir 10 straipsnio 1 dalies, leidimo gyventi valstybėje kortelė yra dokumentas, kuriuo pripažįstama Sąjungos piliečio šeimos nario, neturinčio valstybės narės pilietybės, teisė apsigyventi valstybėje narėje ilgiau nei tris mėnesius, tai, kad Direktyvos 2004/38 5 straipsnio 2 dalyje numatytas Sąjungos piliečio šeimos narių, neturinčių leidimo gyventi valstybėje kortelės, įvažiavimas į priimančiąją valstybę narę, akivaizdžiai įrodo, kad Direktyvą 2004/38 galima taikyti ir šeimos nariams, kurie nėra teisėtai gyvenę kitoje valstybėje narėje.
- 53 Be to, Direktyvos 2004/38 10 straipsnio 2 dalyje, kur išsamiai išvardyti dokumentai, kuriuos trečiųjų valstybių piliečiai, Sąjungos piliečio šeimos nariai, turi pateikti priimančiajai valstybei narei prašydami išduoti leidimo gyventi valstybėje kortelę, nenumatyta, jog valstybė narė galėtų reikalauti dokumentų, patvirtinančių galimą anksčiau teisėtą apsigyvenimą kitoje valstybėje narėje.

- 54 Tokiomis aplinkybėmis Direktyvą 2004/38 reikia aiškinti taip, kad ji taikoma kiekvienam trečiosios valstybės piliečiui, Sąjungos piliečio sutuoktiniui, šios direktyvos 2 straipsnio 2 dalies prasme, kuris lydi Sąjungos pilietį ar prie jo prisijungia kitoje nei jo pilietybės valstybėje narėje, ir suteikia jam teisę įvažiuoti į šią valstybę narę ir joje apsigyventi, nesvarbu, ar šis trečiosios valstybės pilietis yra teisėtai gyvenęs kitoje valstybėje narėje.
- 55 Tokį aiškinimą patvirtina Teisingumo Teismo praktika dėl antrinės teisės aktų laisvo asmenų judėjimo srityje, priimtų iki Direktyvos 2004/38.
- 56 Net prieš Direktyvos 2004/38 priėmimą Bendrijos teisės aktų leidėjas pripažino valstybių narių piliečių šeimos gyvenimo apsaugos, siekiant pašalinti kliūtis naudotis EB Sutartimi garantuojamomis pagrindinėmis laisvėmis, užtikrinimo svarbą (2002 m. liepos 11 d. Sprendimo *Carpenter*, C-60/00, Rink. p. I-6279, 38 punktas; 2002 m. liepos 25 d. Sprendimo *MRAX*, C-459/99, Rink. p. I-6591, 53 punktas; 2005 m. balandžio 14 d. Sprendimo *Komisija prieš Ispaniją*, C-157/03, Rink. p. I-2911, 26 punktas; 2006 m. sausio 31 d. Sprendimo *Komisija prieš Ispaniją*, C-503/03, Rink. p. I-1097, 41 punktas; 2006 m. balandžio 27 d. Sprendimo *Komisija prieš Vokietiją*, C-441/02, Rink. p. I-3449, 109 punktas ir 2007 m. gruodžio 11 d. Sprendimo *Eind*, C-291/05, Rink. p. I-10719, 44 punktas).
- 57 Šiuo tikslu Bendrijos teisės aktų leidėjas Reglamente Nr. 1612/68 ir kitose iki Direktyvos 2004/38 priėmimo galiojusiose direktyvose laisvo asmenų judėjimo srityje išplėtė Bendrijos teisės įvažiavimo ir gyvenimo valstybėse narėse taikymą trečiųjų valstybių piliečiams, valstybių narių piliečių sutuoktiniams (šiuo klausimu žr. 2006 m. sausio 31 d. Sprendimo *Komisija prieš Ispaniją* 41 punktą).
- 58 Nors tiesa, kad Teisingumo Teismas minėto sprendimo *Akrich* 50 ir 51 punktuose nusprendė, jog siekdamas pasinaudoti Reglamento Nr. 1612/68 10 straipsnyje numatytais teisėmis, trečiosios valstybės pilietis, Sąjungos piliečio sutuoktinis, privalo teisėtai gyventi valstybėje narėje, kai gyvenamoji vieta perkeliama į kitą valstybę narę, į kurią emigruoja ar yra emigravęs Sąjungos pilietis, vis dėlto tokią išvadą reikėtų

apsvarstyti iš naujo. Iš tiesų naudojimas tokiomis teisėmis neturėtų priklausyti nuo sutuoktinio ankstesnio teisėto apsigyvenimo kitoje valstybėje narėje (šiuo klausimu žr. minėto sprendimo *MRAX* 59 punktą ir minėto 2005 m. balandžio 14 d. Sprendimo *Komisija prieš Ispaniją* 28 punktą).

- 59 Tokį patį aiškinimą *a fortiori* reikėtų taikyti ir Direktyvai 2004/38, iš dalies pakeistusiai Reglamentą Nr. 1612/68 ir panaikinusiai ankstesnes direktyvas laisvo asmenų judėjimo srityje. Iš tiesų, kaip matyti iš Direktyvos 2004/38 trečios konstatuojamosios dalies, jos tikslas – „sustiprinti visų Sąjungos piliečių laisvo judėjimo ir apsigyvenimo teisę“, kad Sąjungos piliečiams pagal šią direktyvą nebūtų suteikta mažiau teisių nei pagal ją pakeistus ar panaikintus antrinės teisės aktus.
- 60 Antra, pirmiau nurodytas Direktyvos 2004/38 aiškinimas dera su kompetencijos tarp valstybių narių ir Bendrijos padalijimu.
- 61 Iš tiesų neginčytina, kad Bendrija kompetenciją priimti reikalingas priemonės siekiant užtikrinti laisvą Sąjungos piliečių judėjimą grindžia EB 18 straipsnio 2 dalimi, 40, 44 ir 52 straipsniais, kurių pagrindu buvo priimta Direktyva 2004/38.
- 62 Šiuo atžvilgiu, kaip buvo pabrėžta šio sprendimo 56 punkte, jeigu Sąjungos piliečiams nebūtų leista priimančioje valstybėje narėje gyventi įprasto šeiminio gyvenimo, būtų sudarytos rimtos kliūtys pasinaudoti Sutartimi užtikrinamomis laisvėmis.
- 63 Todėl, jei dėl to, kad priimančiojoje valstybėje narėje Sąjungos piliečio negali lydėti ar prie jo prisijungti šeima, būtų pažeista jo judėjimo laisvė atgrasant pasinaudoti teise įvažiuoti į šią valstybę narę ir joje apsigyventi, Bendrijos teisės aktų leidėjas, naudodamasis jam šiais Sutarties straipsniais suteikta kompetencija, gali reglamentuoti Sąjungos piliečio šeimos narių įvažiavimo į valstybių narių teritoriją ir apsigyvenimo jose sąlygas.

- 64 Priimančiosios valstybės narės atsisakymas suteikti Sąjungos piliečio šeimos nariams teisę įvažiuoti ir apsigyventi gali atgrasinti šį pilietį nuo gyvenamosios vietos pakeitimo ar pasilikimo gyventi šioje valstybėje narėje, net jeigu jo šeimos nariai dar teisėtai negyvena kitoje valstybėje narėje.
- 65 Iš to išplaukia, kad Bendrijos teisės aktų leidėjas turi kompetenciją reglamentuoti, kaip jis tai padarė priimdamas Direktyvą 2004/38, trečiųjų valstybių piliečių, Sąjungos piliečio šeimos narių, įvažiavimą ir apsigyvenimą valstybėje narėje, kurioje Sąjungos pilietis pasinaudojo teise laisvai judėti, įskaitant atvejį, jeigu jo šeimos nariai kitoje valstybėje narėje nėra gyvenę teisėtai.
- 66 Todėl *Minister for Justice*, taip pat kelių pastabas pateikusių vyriausybių aiškinimą, kad valstybės narės išsaugo išimtinę kompetenciją reglamentuoti pirmąjį Sąjungos piliečio šeimos narių, trečiųjų valstybių piliečių, įvažiavimą į Bendriją, nepažeisdamos Sutarties trečiosios dalies IV antraštinės dalies, reikia atmesti.
- 67 Be to, pripažinimas, kad valstybės narės turi išimtinę kompetenciją leisti arba atsisakyti leisti įvažiuoti ar apsigyventi jų teritorijose trečiųjų valstybių piliečiams, Sąjungos piliečio šeimos nariams, kurie nėra teisėtai gyvenę kitoje valstybėje narėje, galėtų sukelti tokias pasekmes, jog Sąjungos piliečių judėjimo laisvė ne savo pilietybės valstybėje narėje skirtųsi valstybėse narėse, priklausomai nuo nacionalinės imigracijos teisės, t. y. kai kurios valstybės narės leistų Sąjungos piliečio šeimos nariams įvažiuoti ir apsigyventi, o kai kurios – ne.
- 68 Toks rezultatas būtų nesuderinamas su EB 3 straipsnio 1 dalies c punkte numatytu tikslu – vidaus rinka, pasižyminčia kliūčių laisvam asmenų judėjimui tarp valstybių narių panaikinimu.

69 Be to, šio sprendimo 66 punkte nurodytos išvados pasekmė būtų paradoksali, nes valstybė narė pagal 2003 m. rugsėjo 22 d. Tarybos direktyvą 2003/86/EB dėl teisės į šeimos susijungimą (OL L 251, 2003, p. 12) privalėtų leisti įvažiuoti ir apsigyventi trečiųjų valstybių piliečių sutuoktiniams, teisėtai gyvenantiems jos teritorijoje, nors šis sutuoktinis dar teisėtai negyvena kitoje valstybėje narėje, bet tokiomis pačiomis aplinkybėmis galėtų atsisakyti leisti įvažiuoti ir apsigyventi Sąjungos piliečio sutuoktiniui.

70 Todėl Direktyva 2004/38 kiekvienam trečiųjų valstybių piliečiui, Sąjungos piliečio šeimos nariui šios direktyvos 2 straipsnio 2 punkto prasme, kuris lydi šį Sąjungos pilietį ar prie jo prisijungia kitoje nei jo pilietybės valstybėje narėje, suteikia teisę įvažiuoti į priimančiąją valstybę narę ir joje apsigyventi, neatsižvelgiant į tai, ar šis trečiosios valstybės pilietis yra teisėtai gyvenęs kitoje valstybėje narėje.

71 Vis dėlto *Minister for Justice* ir keletas pastabas pateikusių vyriausybių tvirtina, kad esant didelai migracijai būtina kontroliuoti imigraciją prie šorinių Bendrijos sienų, o tam reikia kiekvienu atveju išnagrinėti visas aplinkybes, susijusias su pirmuoju įvažiavimu į Bendrijos teritoriją. Taigi Direktyvos 2004/38 aiškinimas, kad ji draudžia priimančiajai valstybei narei reikalauti ankstesnio teisėto gyvenimo kitoje valstybėje narėje, pažeistų valstybių narių įgaliojimus kontroliuoti imigraciją prie savo išorės sienų.

72 *Minister for Justice* iš esmės tvirtina, kad toks aiškinimas valstybėms narėms sukeltų sunkių pasekmių, nes labai išaugtų asmenų, galinčių pasinaudoti teise apsigyventi Bendrijoje, skaičius.

- 73 Šiuo klausimu reikia nurodyti, kad, viena vertus, pagal Direktyvą 2004/38 teisė įvažiuoti į valstybę narę ir joje apsigyventi suteikiama ne visiems trečiųjų valstybių piliečiams, o tik teise laisvai judėti pasinaudojusio Sąjungos piliečio, apsigyvenusio kitoje nei jo pilietybės valstybėje narėje, šeimos nariams šios direktyvos 2 straipsnio 2 dalies prasme.
- 74 Kita vertus, Direktyva 2004/38 iš valstybių narių neatima visos teisės kontroliuoti Sąjungos piliečio šeimos narių įvažiavimo į savo teritoriją. Iš tiesų pagal šios direktyvos VI skyrių valstybės narės gali, jei tai pagrįsta, atsisakyti leisti įvažiuoti ir apsigyventi dėl viešosios tvarkos, visuomenės saugumo ar sveikatos apsaugos priežasčių. Tačiau toks atsisakymas grindžiamas individualiu kiekvieno atvejo vertinimu.
- 75 Be to, pagal Direktyvos 2004/38 35 straipsnį valstybės narės gali patvirtinti būtinas priemones atsisakyti, nutraukti ar panaikinti bet kokią šia direktyva suteiktą teisę, jei jomis piktnaudžiaujama ar sukčiaujama, pavyzdžiui, fiktyvių santuokų atveju, tačiau bet kokia tokia priemonė turi būti proporcinga ir jai taikomos šioje direktyvoje numatytos procedūrinės garantijos.
- 76 Šios vyriausybės taip pat teigia, kad taip aiškinant Direktyvą 2004/38 atsirastų nepagrįsta atvirkštinė diskriminacija, nes priimančiosios valstybės narės piliečių, niekada nesinaudojusių teise laisvai judėti, šeimos nariai pagal Bendrijos teisę negalėtų pasinaudoti teise įvažiuoti ir apsigyventi.
- 77 Šiuo atžvilgiu pagal nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką Sutarties normos laisvo asmenų judėjimo srityje ir joms įgyvendinti priimti aktai negali būti taikomi veiklai, neturinčiai jokių sąsajų su kuria nors iš Bendrijos teisės reglamentuojamų situacijų ir kurios visi svarbūs elementai apsiriboja viena valstybe narė (2008 m. balandžio 1 d. Sprendimo *Prancūzų bendruomenės vyriausybė ir Valonijos vyriausybė*, C-212/06, Rink. p. I-1683, 33 punktas).

- 78 Todėl galimam nevienodam požiūriui į šiuos Sąjungos piliečius ir judėjimo laisve pasinaudojusius piliečius, kalbant apie jų šeimos narių įvažiavimą ir apsigyvenimą, netaikoma Bendrijos teisė.
- 79 Be to, reikia priminti, kad visos valstybės narės yra 1950 m. lapkričio 4 d. Romoje pasirašytos Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių konvencijos, kurios 8 straipsnis užtikrina teisę į privataus ir šeimos gyvenimo gerbimą, narės.
- 80 Todėl į pirmąjį klausimą reikia atsakyti taip, kad Direktyva 2004/38 draudžia valstybės narės teisės aktus, nustatančius reikalavimą trečiosios valstybės piliečiui, Sąjungos piliečio, gyvenančio kitoje nei pilietybės valstybėje narėje, sutuoktiniui, siekiančiam pasinaudoti šios direktyvos nuostatomis, prieš atvykimą į priimančiąją valstybę būti teisėtai gyvenusiam kitoje valstybėje narėje.

Dėl antrojo klausimo

- 81 Antruoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės nori sužinoti, ar tuo atveju, kai laisvo judėjimo teise pasinaudojusio Sąjungos piliečio, apsigyvenusio kitoje nei pilietybės valstybėje narėje, sutuoktinis šį pilietį lydi ar prisijungia prie jo Direktyvos 2004/38 3 straipsnio 1 dalies prasme, jis naudojasi šios direktyvos nuostatomis, neatsižvelgiant į santuokos sudarymo vietą ir datą, taip pat aplinkybes, kuriomis jis įvažiavo į priimančiąją valstybę narę.
- 82 Visų pirma reikia priminti, jog, kaip matyti iš Direktyvos 2004/38 pirmos, ketvirtos ir vienuoliktos konstatuojamųjų dalių, ji skirta supaprastinti pagrindinę ir individualią teisę laisvai judėti valstybių narių teritorijoje, kuri tiesiogiai suteikiama pagal Sutartį Sąjungos piliečiams.

- 83 Be to, kaip nurodyta Direktyvos 2004/38 penktoje konstatuojamoje dalyje, visų Sąjungos piliečių teisė laisvai judėti ir apsigyventi valstybių narių teritorijoje turėtų būti suteikiama ir jų šeimos nariams, neatsižvelgiant į pilietybę, jei ta teise naudojasi pagal objektyvius orumo reikalavimus.
- 84 Atsižvelgus į Direktyvos 2004/38 kontekstą ir ja siekiamus tikslus, jos nuostatų negalima aiškinti griežtai ir bet kuriuo atveju negalima panaikinti jų veiksmingumo (šiuo klausimu žr. minėto sprendimo *Eind* 43 punktą).
- 85 Direktyvos 2004/38 3 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad ji taikoma visiems Sąjungos piliečiams, kurie atvyksta į kitą nei pilietybės valstybę narę arba joje gyvena, ir 2 straipsnio 2 dalyje apibrėžtiems jų šeimos nariams, kurie juos lydi ar prie jų prisijungia.
- 86 Direktyvos 2004/38 6 ir 7 straipsniai, susiję su teise apsigyventi valstybėje iki trijų mėnesių ir teise apsigyventi valstybėje ilgiau kaip tris mėnesius, taip pat reikalauja, jog Sąjungos piliečio šeimos nariai, neturintys valstybės narės pilietybės, jį „lydėtų“ ar prie jo „prisijungtų“ priimančiojoje valstybėje narėje, kad galėtų pasinaudoti teise apsigyventi.
- 87 Pirma, nė viena iš šių nuostatų nereikalauja, jog Sąjungos pilietis jau būtų sukūręs šeimą persikeldamas į priimančiąją valstybę narę, kad jo šeimos nariai, trečiųjų valstybių piliečiai, galėtų pasinaudoti pagal šią direktyvą suteikiamomis teisėmis.
- 88 Numatęs, kad Sąjungos piliečio šeimos nariai gali prie jo prisijungti priimančiojoje valstybėje narėje, Bendrijos teisės aktų leidėjas, priešingai, pripažino galimybę, kad Sąjungos pilietis šeimą sukuria jau pasinaudojęs teise laisvai judėti.

- 89 Toks aiškinimas atitinka Direktyvos 2004/38 tikslą – palengvinti naudojimąsi Sąjungos piliečių pagrindine teise apsigyventi kitoje nei pilietybės valstybėje narėje. Iš tiesų, kai Sąjungos pilietis sukuria šeimą po to, kai apsigyvena priimančiojoje valstybėje narėje, šios valstybės narės atsisakymas leisti jo šeimos nariams, trečiųjų valstybių piliečiams, prie jo prisijungti atgrasintų jį nuo tolesnio pasilikimo ir paskatintų išvykti siekiant gyventi įprastą šeiminių gyvenimą kitoje valstybėje narėje ar trečiojoje valstybėje.
- 90 Todėl reikia pripažinti, kad Sąjungos piliečio šeimos nariai, trečiųjų valstybių piliečiai, gali pasinaudoti Direktyvoje 2004/38 numatyta teise prisijungti prie Sąjungos piliečio priimančiojoje valstybėje narėje, šiam joje apsigyvenus prieš ar po šeimos sukūrimo.
- 91 Antra, reikia išnagrinėti, ar kai trečiosios valstybės pilietis įvažiavo į valstybę narę prieš tapdamas šioje valstybėje narėje gyvenančio Sąjungos piliečio šeimos nariu, reikia pripažinti, kad jis Direktyvos 2004/38 3 straipsnio 1 dalies prasme ši Sąjungos pilietį lydi ar prie jo prisijungia.
- 92 Neturi reikšmės, ar Sąjungos piliečio šeimos nariai, trečiųjų valstybių piliečiai, į valstybę narę yra įvažiavę prieš tapdami šioje valstybėje gyvenančio Sąjungos piliečio šeimos nariais, nes priimančiosios valstybės narės atsisakymas pripažinti jų teisę apsigyventi gali panašiai atgrasinti šį Sąjungos pilietį likti gyventi šioje valstybėje narėje.
- 93 Taigi, atsižvelgus į būtinybę Direktyvos 2004/38 nuostatų neaiškinti griežtai ir nepanaikinti jų veiksmingumo, šios direktyvos 3 straipsnio 1 dalies „(Sąjungos piliečio) šeimos nariai, kurie jį lydi“ sąvoką reikia aiškinti kaip apimančią ir Sąjungos piliečio šeimos narius, įvažiavusius kartu su juo į priimančiąją valstybę narę ir kartu šioje valstybėje narėje su juo gyvenančius šeimos narius, nesant reikalo antruoju atveju

atskirti, ar trečiųjų valstybių piliečiai į šią valstybę narę įvažiavo iki, ar po Sąjungos piliečio atvykimo, ar prieš, ar po to, kai tapo jo šeimos nariais.

- 94 Direktyvos 2004/38 taikymas tik Sąjungos piliečio šeimos nariams, kurie jį „lydi“ ar prie jo „prisijungia“ reikštų, kad Sąjungos piliečio šeimos narių įvažiavimo ir apsigyvenimo teisės apsiriboja tik Sąjungos piliečio gyvenamosios vietos valstybe narė.
- 95 Nuo to momento, kai Sąjungos piliečio šeimos nariai, trečiųjų valstybių piliečiai, naudojami pagal Direktyvą 2004/38 įvažiavimo ir apsigyvenimo teisėmis priimančiojoje valstybėje narėje, pastaroji jo teises gali apriboti tik laikydamosi šios direktyvos 27 ir 35 straipsnių.
- 96 Šio 27 straipsnio turi būti laikomasi, kai valstybė narė nori nubausti trečiosios valstybės pilietį už tai, kad jis įvažiavo ir (arba) apsigyveno joje pažeisdamas nacionalines imigracijos normas prieš tapdamas Sąjungos šeimos nariu.
- 97 Vis dėlto, net jeigu suinteresuotojo asmens elgesys nepateisina viešosios tvarkos ar visuomenės saugumu pagrįstų priemonių priėmimo Direktyvos 2004/38 27 straipsnio prasme, valstybė narė išsaugo teisę jo atžvilgiu taikyti kitas sankcijas, kurios nepažeistų judėjimo ir apsigyvenimo laisvės, pavyzdžiui, baudas, su sąlyga, kad jos yra proporcingos (šiuo klausimu žr. minėto sprendimo *MRAX 77* punktą ir jame nurodytą teismų praktiką).
- 98 Trečia, nei Direktyvos 2004/38 3 straipsnio 1 dalyje, nei kitoje jos nuostatoje nėra įtvirtinta reikalavimų dėl Sąjungos piliečio ir trečiosios valstybės piliečio santuokos sudarymo vietos.

- 99 Todėl į antrąjį klausimą reikia atsakyti, kad Direktyvos 2004/38 3 straipsnio 1 dalį reikia aiškinti taip, jog trečiosios valstybės pilietis, Sąjungos piliečio, gyvenančio kitoje nei jo pilietybės valstybėje narėje, sutuoktinis, kuris lydi šį Sąjungos pilietį ar prie jo prisijungia, naudojasi šios direktyvos nuostatomis, neatsižvelgiant į santuokos sudarymo vietą ir datą, taip pat į tai, kaip trečiosios valstybės pilietis įvažiavo į priimančiąją valstybę narę.

Dėl trečiojo klausimo

- 100 Atsižvelgus į atsakymą į antrąjį prejudicinį klausimą, į trečiąjį klausimą atsakyti nereikia.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 101 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (didžioji kolegija) nusprendžia:

1. 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/38/EB dėl Sąjungos piliečių ir jų šeimos narių teisės laisvai judėti ir gyventi valstybių narių teritorijoje, iš dalies keičianti Reglamentą (EEB) Nr. 1612/68 ir

panaikinanti Direktyvas 64/221/EEB, 68/360/EEB, 72/194/EEB, 73/148/EEB, 75/34/EEB, 75/35/EEB, 90/364/EEB, 90/365/EEB ir 93/96/EEB, draudžia valstybės narės teisės aktus, nustatančius reikalavimą trečiosios valstybės piliečiui, Sąjungos piliečio, gyvenančio kitoje nei pilietybės valstybėje narėje, sutuoktiniui, siekiančiam pasinaudoti šios direktyvos nuostatomis, prieš atvykimą į priimančiąją valstybę būti teisėtai gyvenusiam kitoje valstybėje narėje.

2. Direktyvos 2004/38 3 straipsnio 1 dalį reikia aiškinti taip, kad trečiosios valstybės pilietis, Sąjungos piliečio, gyvenančio kitoje nei jo pilietybės valstybėje narėje, sutuoktinis, kuris lydi šį Sąjungos pilietį ar prie jo prisijungia, naudojasi šios direktyvos nuostatomis, neatsižvelgiant į santuokos sudarymo vietą ir datą, taip pat į tai, kaip trečiosios valstybės pilietis įvažiavo į priimančiąją valstybę narę.

Parašai.